

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Crèdits	1,8 de presencials (45 hores) 4,2 de no presencials (105 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 20, 2S, GTSO (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Josefa Maria Cabot Martínez josefa.cabot@uib.es	15:00	16:00	Dimarts	14/09/2015	24/07/2016	Despatx B-001 cita previa

Contextualització

La Psicologia del Desenvolupament descriu i explica el canvi psicològic al llarg de tota la vida. És fonamental per entendre com desenvolupem la personalitat i, per tant, com som i com prenem decisions de assumptes vitals per nosaltres i els demés. Els seus estudis comprenen totes les edats des de el naixement fins a la senectut. Ho fa des de diverses perspectives ja siguin generals o concretes, per exemple descriure el què significa evolució humana o simplement assenyala a quina edat apareix per primer cop una habilitat concreta.

L'assignatura s'imparteix durant el segon semestre del primer curs del Grau de Treball Social i comprèn un ensenyament bàsic i fonamental per a la formació dels futurs professionals. Es tracta d'una assignatura del mòdul 'Processos i problemes d'actuació del treball social' i, més concretament, de la matèria 'Fonaments del comportament humà en el cicle vital i medi social' formada per altres dues assignatures: Processos Psicològics Bàsics i Psicologia Social dels Grups i de les Organitzacions (bàsiques de la branca).

L'alumnat aprendreu conceptes i teories des de les dimensions evolutives clàssiques com la cognitiva, emocional, social i/o de la personalitat. Al final, disposareu de conceptes teòrics bàsics per tal de definir elements del desenvolupament humà a l'hora de dissenyar programes d'intervenció al vostre futur àmbit laboral. Igualment es vol proporcionar la capacitat de reconèixer les variables individuals i del contextos que influeixen en el ser humà per tal de procurar un sa desenvolupament.

Per finalitzar, cal dir que comprendre els conceptes bàsics, les teories explicatives del desenvolupament i les diferents dimensions evolutives al llarg del cicle vital és fonamental pels estudiants i pel seu desenvolupament personal, social, professional i cultural.

Requisits

No hi ha requisits

Competències

Es preveu que amb l'assignatura "Psicologia del Desenvolupament" l'alumnat assoleixi una de les competències específiques dels estudis de Grau que li permetin un desenvolupament integral com a futur professional.

Específiques

- * CE6.Capacitat per a crear i donar suport a les xarxes socials com objecte i mitjà d'intervenció en els nivells individual, familiar, grupal i comunitari..
- * CE8.Capacitat per respondre a situacions de crisi valorant la urgència de les situacions, planificant i desenvolupant accions per fer front a aquestes. el creixement..

Genèriques

- * CG1.Capacitat de coneixement i comprensió dels fonaments del comportament humà, les diferents etapes del cicle vital i els elements fonamentals de les relacions entre les persones i els seus entorns, així com els problemes i els conflictes que se'n deriven..
- * CG2.Capacitat de comprensió i anàlisi de les estructures socials del món actual, del procés de canvi i els efectes que les desigualtats socials desencadenen sobre les persones, les famílies i les comunitats..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Bloc 1. Introducció, conceptes, controvèrsies de la Psicologia del Desenvolupament

Tema 1. La psicologia del desenvolupament. Conceptes i mètodes

Introducció i principals conceptes generals del desenvolupament, amb menció cap a els factors explicatius del canvi psicològic. També parlarem dels principals mètodes de la psicologia del desenvolupament

Tema 2. Les diverses teories generals de la psicologia del desenvolupament

Què diuen les principals corrents o escoles psicològiques del desenvolupament humà, tant dels conceptes com de les causes del canvi.

Tema 3. Principals controvèrsies de la Psicologia del desenvolupament

Hi ha postures i controvèrsies importants, no just per la nostra matèria sinó per tota la societat, per exemple, el paper de l'educació o de la genètica a la nostra manera de ser i actuar.

Tema 4. Conceptes bàsics de genètica, embaràs i naixement

Molts processos, com són algunes malalties amb clara determinació psíquica, depenen de factors genètics -es tracta d'una branca que dia a dia aporta nous descobriments- per tant, és necessari

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

per la nostra assignatura repassa conceptes bàsics de genètica. Al mateix cal dir de l'embaràs i el naixement, són part integrals de la nostra vida

Bloc 2. Del nounat a l'adolescència

Tema 5. El nounat

El nounat: característiques, psicomotricitat, processament de la informació.

Tema 6. La intel·ligència i el pensament formal

La intel·ligència sensoriomotora (0-2 anys), preoperativa (2-7), operativa (7-12) i Formal. Les teories cognitives del processament de la informació i el coneixement.

Tema 7. Desenvolupament emocional, moral, social i de la personalitat

Ens ocupem en aquest tema d'un ampli conjunt de processos que van des de les emocions fins la personalitat. La psicologia del desenvolupament les ha descrit de diverses maneres (socioafectiu, emocional i de la personalitat) assenyalant una manca de consens, per una banda, i una gran amplitud de conceptes per altre. En qualsevol cas serà important comprendre, i així ho procurarem, les principals línies de la recerca actual

Bloc 3. Desenvolupament adult i de l'envelliment

Tema 8. La psicologia de l'adult

De la intel·ligència formal a l'experiència. La vida adulta.

Tema 9. L'envelliment

Conceptes de l'envelliment. Processos intel·lectuals. Processos socials

Metodologia docent

Per assolir els objectius es barrejaran diverses metodologies, a les classes teòriques, per exemple, hi haurà les explicacions del continguts i conceptes de l'assignatura així com altres dinàmiques típiques d'una classe teòrica: exposició; debats; i qüestions dels alumnes. Tot això ho reforçarem i consolidarem amb l'estudi i les consultes a les hores no presencials.

A les classes pràctiques la vostra participació i creativitat haurà de ser la tònica general; el professors vos proposarem diversos exercicis pràctics i tant a classe com a fora, en petits grups, haureu de preparar els treballs pràctics per tal d'exposar-los al vostre company. Amb les pràctiques perseguim, lògicament, les competències de caire transversals (recollir informació, presentar treballs, explicar-los, etcètera).

Tota la metodologia, cal expressar-ho, es molt depenent de vosaltres: la actitud activa; motivació; interès; i ganes. Per tant, us animem -amb un esperit de valors pedagògics, oberts i democràtics- a la vostra participació activa. Per la nostra part hi posarem amb força la nostra il·lusió, sapiència i art possible.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició de continguts	Grup gran (G)	Assolirem una visió general del ser humà en procés d'evolució, per això explicarem, estudiarem i ens qüestionarem, dins un format d'una classe típica (on els professors expliquem, demanem i estimulem l'interès dels alumnes) els conceptes, les teories i el significat dels diversos temes; sempre li procurarem donar una perspectiva pràctica i	28

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			professional, es a dir, amb els peus a terra perquè es vegi el lligam dels temes amb la realitat quotidiana.	
Classes pràctiques	Treballs pràctics i Assistència a les classes	Grup mitjà (M)	Amb les pràctiques, i gràcies a grups més reduïts, pretenem consolidar i veure conceptes des de la perspectiva dels treballs que us proposarem. En aquestes classes serà on les vostres habilitats pràctiques estaran al servei del grup. Per tant, les metodologies són les exigides per les diverses capacitats de manejar informació, classificar-la, exposar-la... tant dins el vostra equip de treball com a la resta del grup a classe. A cada classe, dependrà del temps que disposarem, exposarà un grup de manera obligatòria i rotativa el seu treball i un segon grup triat a l'atzar al mateix dia de la classe. L'assistència a les pràctiques, per tal de participar lo més activament possible, serà valorada.	17

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi de l'assignatura	La preparació i complement del temari .	40
Estudi i treball autònom individual	Lectura d'un llibre obligatori sobre l'adolescència	A través de la lectura d'un llibre complementarem l'etapa de l'adolescència. Per tant, es tractarà d'una lectura rigorosa i profunda per tal d'aprendre els continguts de manera general. El llibre serà el d'en Castillo, veure a la bibliografia.	23
Estudi i treball autònom individual	Lectura d'un llibre sobre la vellesa	A través de la lectura d'un llibre sobre la vellesa complementarem i reforçarem l'etapa de la vellesa. El llibre serà el de na Pàmies, veure a la bibliografia.	10
Estudi i treball autònom en grup	Preparar els treballs de les pràctiques	Els treballs de les pràctiques són en grups de tres alumnes, la seva preparació precisarà d'aquesta modalitat.	32

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències de l'assignatura les avaluarem mitjançant diversos procediments descrits en el següent apartat, on hi trobareu: les tècniques o instruments concrets que utilitzarem; els criteris de valoració; si són recuperables (en cas de suspens).

L'avaluació es realitzarà a partir de tres tipus d'activitats:

1. Prova de coneixements i comprensió. Es realitzarà una prova presencial per validar l'avaluació continuada al finalitzar el semestre.
2. Avaluació continuada del treball de curs (grup) i de les diferents activitats individuals. S'han de presentar o fer les feines dins els plaç màxim que hem estipulat els professors.

El 100% d'assistència a les classes pràctiques permeten obtenir un 10 % de la nota final, el mínim d'assistència per començar a puntuar serà del 75%.

Altres qüestions a considerar:

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

La realització demostradament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en la guia docent de la assignatura comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de **suspens 0** a la evaluació anual de l'assignatura.

Itinerari B

Aquelles persones que per motius laborals, o situacions personals contemplades en la normativa Acadèmica de la UIB, no puguin assistir a les classes podran realitzar l'itinerari B similar al principal exceptuant, en quant a l'avaluació: la puntuació de l'assistència a les classes pràctiques (10%, no recuperable i no necessari per obtenir la nota final) i les presentacions dels exercicis (20%, no recuperable i necessari per obtenir la nota final).

En aquest cas l'assistència a les classes pràctiques serà compensada amb tres tutories obligatòries, i per la presentació d'un treball ampli (s'especificarà a la plataforma el seu format i característiques, i temporització).

La resta de proves seran les mateixes que a l'itinerari A.

Per sol·licitar l'itinerari B caldrà un certificat que acrediti la vostra situació personal, així com un compromís signat amb el professor.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

Exposició de continguts

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Assolirem una visió general del ser humà en procés d'evolució, per això explicarem, estudiarem i ens qüestionarem, dins un format d'una classe típica (on els professors expliquem, demanem i estimulem l'interès dels alumnes) els conceptes, les teories i el significat dels diversos temes; sempre li procurarem donar una perspectiva pràctica i professional, es a dir, amb els peus a terra perquè es vegi el lligam dels temes amb la realitat quotidiana.
Criteris d'avaluació	L'estudiant haurà de demostrar que ha aconseguit els resultats de l'aprenentatge exigits mitjançant el domini dels continguts teòrics de la matèria. Recuperable en el període d'avaluació extraordinària. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 a l'examen Idèntic l'itinerari B.
Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B	

Treballs pràctics i Assistència a les classes

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Amb les pràctiques, i gràcies a grups més reduïts, pretenem consolidar i veure conceptes des de la perspectiva dels treballs que us proposarem. En aquestes classes serà on les vostres habilitats pràctiques estaran al servei del grup. Per tant, les metodologies són les exigides per les diverses capacitats de manejar informació, classificar-la, exposar-la... tant dins el vostra equip de treball com a la resta del grup a classe. A cada classe, dependrà del temps que disposarem, exposarà un grup de manera obligatòria i rotativa el seu treball i un segon grup triat a l'atzar al mateix dia de la classe. L'assistència a les pràctiques, per tal de participar lo més activament possible, serà valorada.
Criteris d'avaluació	A cada classe un grup obligatori com a mínim i un o dos voluntari (dependrà del temps), exposaran el seu treball i serà valorat amb una escala, tant la forma com el contingut. L'escala l'ompliran el professor. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 . L'assistència a totes les classes representarà un 10% de la nota final. Així 20% dels treballs i 10% d'assistència en aquesta modalitat. Itinerari B: treball ampli amb tutories
Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B	

Lectura d'un llibre obligatori sobre l'adolescència

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	A través de la lectura d'un llibre complementarem l'etapa de l'adolescència. Per tant, es tractarà d'una lectura rigorosa i profunda per tal d'aprendre els continguts de manera general. El llibre serà el d'en Castillo, veure a la bibliografia.
Criteris d'avaluació	En la valoració d'aquest llibre es tindrà en compte: comprensió del contingut i idees. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 a l'examen. Recuperable en el període d'avaluació extraordinària.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

Idèntic l'itinerari B.

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari B

Lectura d'un llibre sobre la vellesa

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	A través de la lectura d'un llibre sobre la vellesa complementarem i reforçarem l'etapa de la vellesa. El llibre serà el de na Pàmies, veure a la bibliografia.
Criteris d'avaluació	En la valoració d'aquest llibre es tindrà en compte: la capacitat de descripció, comprensió de conceptes, continguts i idees. A partir de 5 aquesta prova serà ponderada. S'ha d'obtenir un mínim de qualificació de 5 a l'examen. Recuperable en el període d'avaluació extraordinària. Idèntic l'itinerari B

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En aquest apartat es relaciona la bibliografia adient per poder desenvolupar l'estudi i el treball dels estudiants en aquesta assignatura. Es presenta una bibliografia bàsica i una complementària, així com una relació de recursos didàctics i metodològics a la xarxa Internet. A més, mitjançant l'eina informàtica de la Intranet de Campus Extens, Moodle (teleducació), l'alumnat tindrà a la seva disposició tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació.

Bibliografia bàsica

MARTI SALA, E. (1991). *Psicología evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación*. Barcelona: Anthropos.
PÀMIES, T. (2002). *L'aventura d'envellir*. Barcelona: Empúries.
CASTILLO, G. (1999). *El adolescente y sus retos*. Madrid: Pirámide.
TRIADÓ, C. Y VILLAR, F. (Coords.) (2006). *Psicología de la Vejez*. Madrid: Alianza.
COLOM, J. (2000). *La adultez: cambios y contextos de desarrollo*. Palma: Universitat Illes Balears.
GUTIÉRREZ, F. (2004). *Teorías del desarrollo cognitivo*. Madrid: McGraw-Hill.
BERGER, K.S. i THOMPSON, R.A. (2001). *Psicología del desarrollo: adultez y vejez*. Madrid: Médica Panamericana

Bibliografia complementària

ALBA, V. (1992). *Historia social de la vejez*. Barcelona: Laertes.
ARBER, S y GINN, J. (1996): *Relación entre género y envejecimiento*. Madrid: Narcea.
BEAUVOIR, S. de (1983). *La vejez*. Barcelona: Edhasa.
BELSKY, J.K. (1996). *Psicología del envejecimiento*. Barcelona: Masson.
BERGER, K. S. y THOMPSON, R.A. (1997). *Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia*. Madrid: Médica Panamericana.
BOBBIO, N. (1997). *De senectute*. Madrid: Taurus.
CASAS, F. (1998). *Infancia: perspectivas psicosociales*. Barcelona: Paidós.

Any acadèmic	2015-16
Assignatura	22201 - Psicologia del Desenvolupament
Grup	Grup 20, 2S, GTSO
Guia docent	F
Idioma	Català

- DELVAL, J. (1994). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.
- EISEMBERG, N. (1999). *Infancia y conducta de ayuda*. Madrid: Morata
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, R. y otros (1999) *Qué es la psicología de la vejez*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, R. (Directora)(2000). *Gerontología Social*. Madrid: Pirámide.
- HARRIS, P.L. (1989). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza, 1992.
- KAGAN, J., DAVIDSON, R. y Rodil, M.V. (2011). *El temperamento y su trama. Cómo los genes, la cultura, el tiempo y el azar inciden en nuestra personalidad*. Madrid: Katz.
- KIMMEL, D.C. y WEINER, I.B. (1998). *La adolescencia: una transición del desarrollo*. Barcelona: Ariel.
- LÓPEZ, F.; ETXEBARRIA, I.; FUENTES, M.J. y ORTIZ, M.J. (1999). *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide.
- MARTI, E y ONRUBIA, J. (1997). *Psicología del desarrollo: el mundo del adolescente*. Barcelona: ICE/HORSORI.
- PALACIOS, J.; MARCHESI, A. y COLL, C. (1992). *Desarrollo psicológico y educación. Tomo I. Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza.
- PAPALIA, D. y WENDKOS, S. (1985). *Desarrollo humano*. México: Mcgrau-Hill.
- PIAGET, J. (1969). *El nacimiento de la inteligencia en el niño*. Madrid: Aguilar.
- RIGO, E. (2007). *Wallon*. Sevilla: Eduforma.
- RODRIGO, M.J. y PALACIOS, J. (1998). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza.
- VYGOTSKI, L.S. (1988). *Pensament i llenguatge*. Vic: Eumo.
- VV.AA (2004). *Infancia y familias: realidades y tendencias*. Barcelona: Ariel.
- VV.AA. (1995). *Psicología Del Desarrollo: Teoría y Prácticas*. Archidona: Aljibe.

Altres recursos

Asociación Americana de Personas Jubiladas (<http://www.aarp.org>)

Confederación Española de Organizaciones de Mayores (<http://www.ceoma.org>)

Instituto de Infancia y Mundo Urbano de Barcelona (CIIMU) (www.ciimu.org)

UNESCO (www.unesco.org/es)

